

“România Durabilă” (SIPOCA 613)

Valurile de cercetare sociologică

RD26

ODD1 In Depth

(august 2021)

Narativ de sinteză și concluzii

Livrabil

luna septembrie 2021

A 26-a cercetare sociologică din cadrul proiectului “România Durabilă” SIPOCA 613, cu indicativul RD26, a avut drept scop continuarea măsurării la nivel detaliat, în adâncime („*in depth*”), a opiniei publice privind aspecte din cadrul primului Obiectiv de Dezvoltare Durabilă din cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030) – ODD 01 „Fără sărăcie”.

La un an după primul val de chestionare, s-a reluat investigația asupra sărăciei în România, pentru a se identifica schimbările apărute în această perioadă.

Metodologie

Pe baza structurii obiectivelor de dezvoltare durabilă și a temelor de preocupare instituțională aferente acestora, așa cum sunt ele explicitate în SNDDR 2030 (pp. 37-41), echipa ARDA, împreună cu partenerii din cadrul SGG (DSG și DDD), a operaționalizat o listă de indicatori de opinie publică, pe următoarele teme de interes:

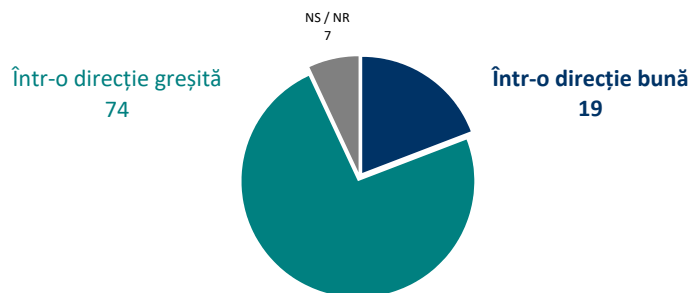
- Evaluarea evoluției percepției sărăciei în România prin comparație cu rezultatele prezentate în materialele RD06 și RD07, din august și, respectiv, septembrie 2020, cu alte cuvinte, analiza schimbărilor de percepție ale populației după un an;
- Identificarea percepției cetățenilor asupra încrederii, ca valoare socială, în România.

A. Distribuția răspunsurilor la întrebările din chestionarul de opinie RD26

1. Climatul social general

Q01 DIRECȚIA LUCRURILOR

Q01. În general, considerați că România în momentul de față se îndreaptă într-o direcție bună sau într-o direcție greșită?

Prin comparație cu răspunsurile la aceeași întrebare din Barometrul RD25 (iulie 2021), se constată o deteriorare semnificativă a climatului social general față de sondajul precedent. Dintre respondenți, 74% consideră că România se îndreaptă într-o direcție greșită, în timp ce 19% sunt de părere că direcția e bună. Reamintim că valorile sondajului anterior au fost 68% și, respectiv, 22%. Cu foarte mare probabilitate, această înrăutățire a fost determinată de instabilitatea politică, suprapusă peste problema devenită cronică a pandemiei COVID-19.

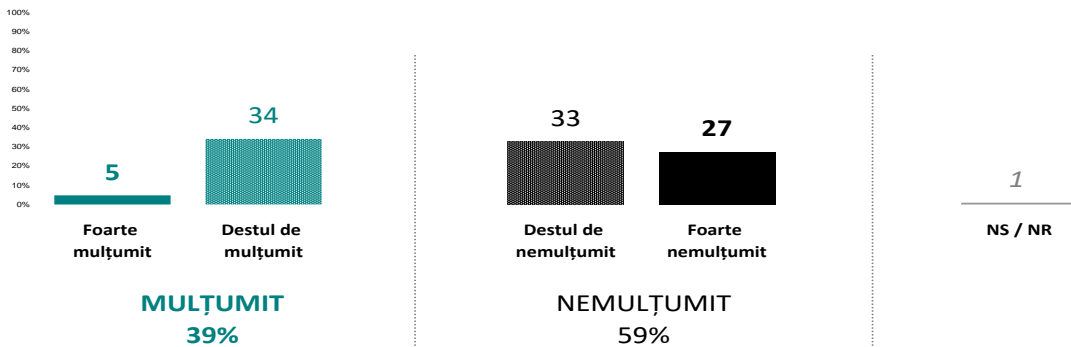
Pe de altă parte, cu un an în urmă, doar 50% dintre respondenți erau de părere că țara se îndreaptă într-o direcție greșită și 30% credeau că direcția e bună, după cum se vede în rapoartele RD 06 din august 2020. Practic, în decursul unui an, situația generală s-a degradat dramatic: de la un relativ echilibru spre o opinie majoritară fermă.

Subliniem, în continuare, că starea de spirit generală a oamenilor se reflectă și în aprecierile asupra problemelor sectoriale pe care le analizăm în acest proiect.

2. Percepția asupra sărăciei

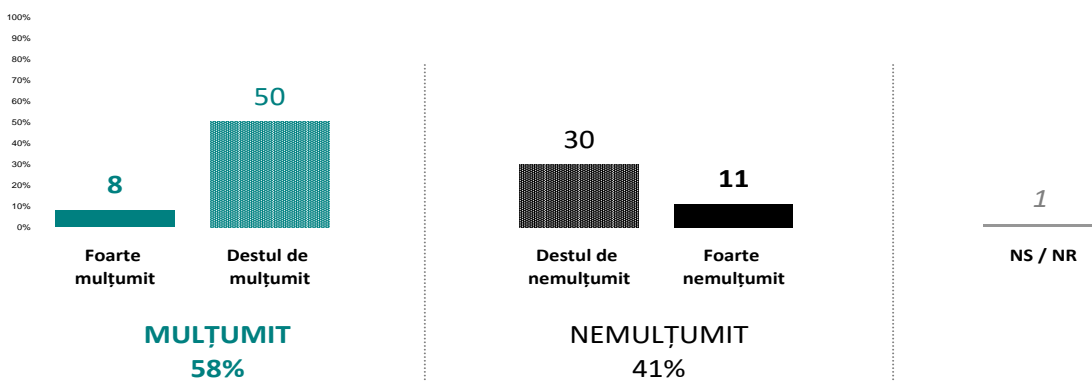
Q02

Q02. Cât de mulțumit sunteți de felul în care trăiți în România?

După cum se vede în diagramă, 59% dintre respondenți sunt nemulțumiți de felul în care trăiesc în România, față de numai 39% care sunt mulțumiți. Aparent, scorul net negativ de -20 pp nu este foarte mare, dar în realitate trebuie să comparăm procentul celor foarte mulțumiți (5%), cu procentul celor foarte nemulțumiți (27%). Cu alte cuvinte, distribuția răspunsurilor arată că, în afară de răspunsurile „destul de”, există aproape o treime dintre respondenți care exprimă o nemulțumire acută. Iată, mai jos, rezultatele din august 2020.

Q02. Cât de mulțumit sunteți de felul în care trăiți în România?

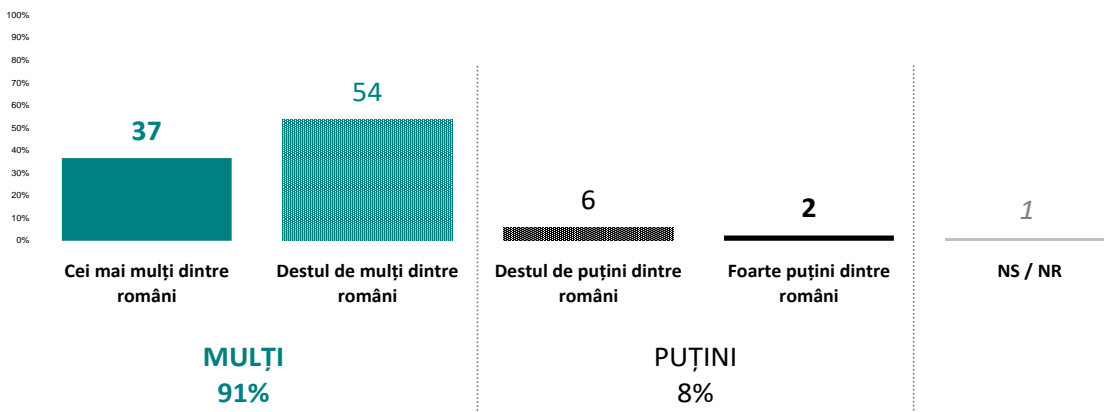

Dacă vom compara rezultatele din cele două diagrame, vom constata că ponderea celor „mulțumiți” a scăzut cu 19 pp, iar a „nemulțumiților” a crescut cu 18 pp. Este evident că s-a înrăutățit foarte mult percepția asupra felului în care se trăiește în România. Atenție! Nu am folosit expresia „nivel de trai”, pentru că acesta este un

indicator riguros. Ceea ce arată cele două diagrame este scăderea „dezirabilității” de trai în România.

Q03

Q03. Considerați că în România sărăcia îi afectează pe...?

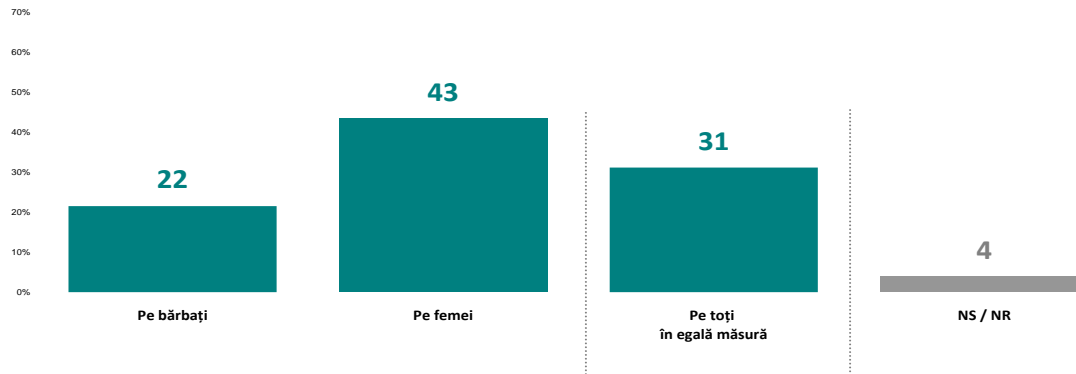

La această întrebare, distribuția răspunsurilor este netă: 91% dintre respondenți consideră că românii sunt afectați de sărăcie, față de doar 8% care declară că sunt puțini săraci afectați de sărăcie. Deși întrebarea este pusă impersonal, din punct de vedere psihologic, respondenții se pun ei înșiși în situația chestionată. Dacă întrebarea ar fi pusă: „Considerați că sărăcia vă afectează?”, psihologic, mult mai puțini ar recunoaște acest fapt. Prin urmare, nivelul real la care sărăcia îi afectează pe români este dat de răspunsul la întrebarea pusă impersonal.

În raportul RD07, din septembrie 2020, la aceeași întrebare, răspunsurile au fost: 88% și, respectiv, 9%. Și aici constatăm o înrăutățire a percepției.

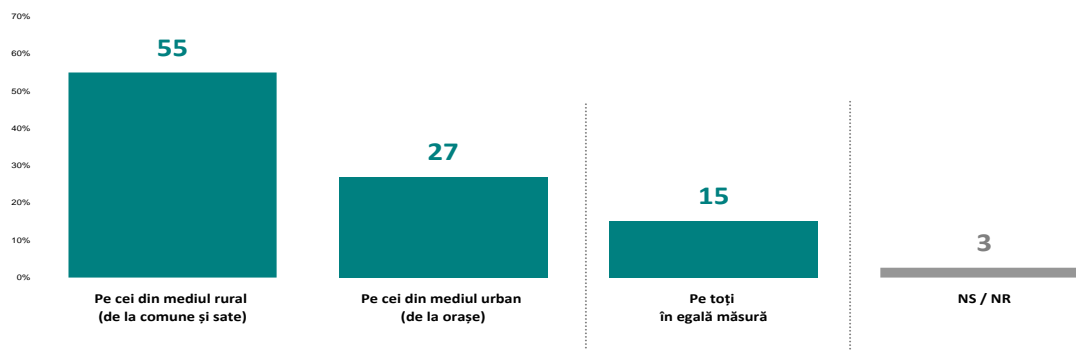
Q04

**Q04. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe bărbați sau pe femei?**

Q05

**Q05. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe cei din mediul rural sau pe cei din mediul urban?**

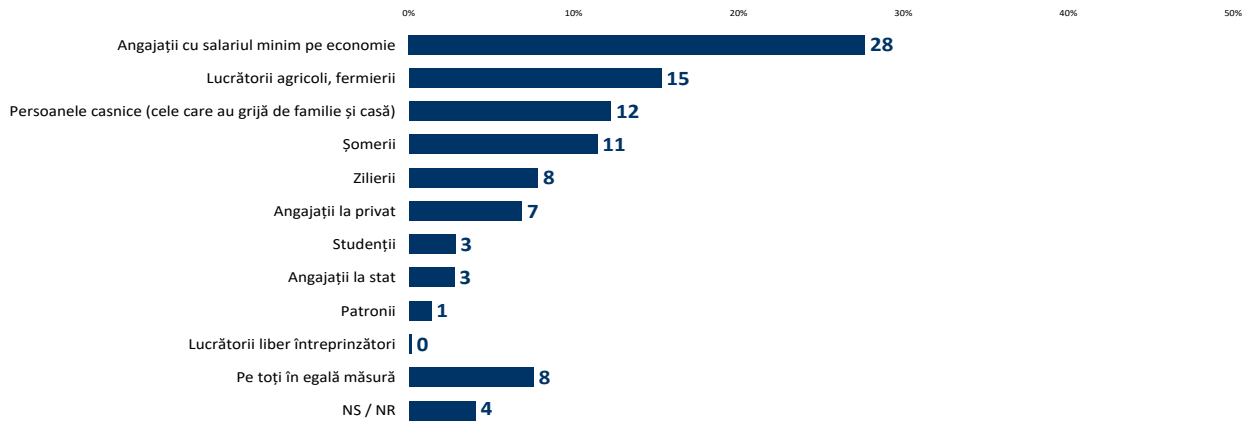

Respondenții consideră că sărăcia le afectează pe femei într-un procent aproape dublu (43%) față de bărbați (22%), 31% dintre respondenți declarând că cele două categorii sunt afectate în aceeași măsură. În septembrie 2020, cifrele au fost, respectiv: 30%, 18% și 48%. Diferențele sunt semnificative și relevă o trecere a percepției de la general („sărăcia ne afectează pe toți”), la personal („sărăcia mă afectează pe mine”). Este o evoluție îngrijorătoare.

Dacă întrebarea este pusă pe medii de rezidență: în 55% dintre răspunsuri se consideră că persoanele din mediul rural sunt afectate de sărăcie, față de numai 27% în mediul urban, 15% indicând că sărăcia îi afectează în aceeași măsură, indiferent de mediul de rezidență. Comparând și aici răspunsurile cu cele din septembrie 2020 (respectiv, 52%, 25% și 21%), constatăm că, similar cu situația de gen, sărăcia este percepută mai personal și, de asemenea, că ea este percepută, în 2021, ca deplasându-se spre mediul urban.

Q06

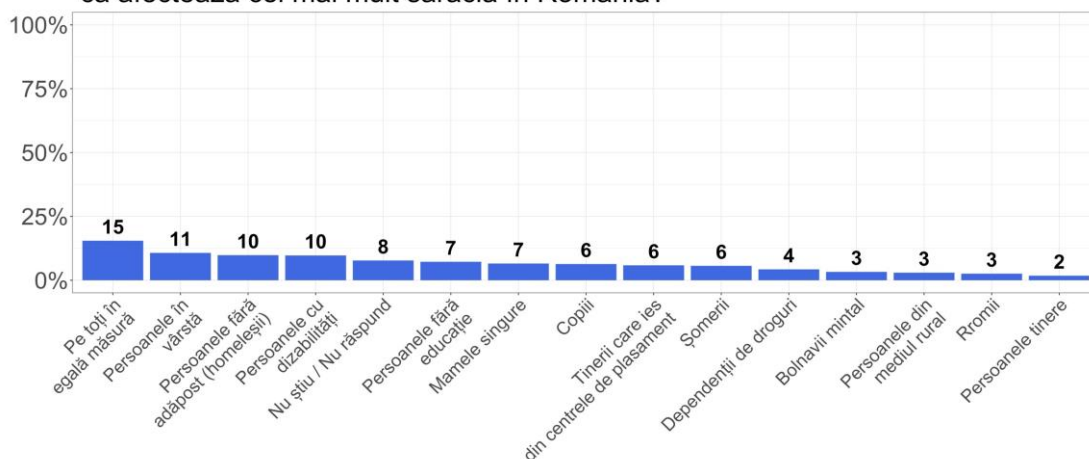
Q06. Dintre toate aceste categorii de oameni, pe cine credeți că afectează cel mai mult sărăcia în România?

Pe categorii socioprofesionale, percepția publică este că sărăcia îi afectează în primul rând pe angajații cu salariul minim pe economie (28%). Urmează, în ordine, lucrători agricoli (15%), persoanele casnice (12%), șomerii (11%), zilierii (8%). Cumulat, aceste categorii însumează peste 70% din populație. Se observă că este vorba despre munci prost retribuite sau persoane fără venituri.

În septembrie 2020, întrebarea asemănătoare a avut următoarea distribuție:

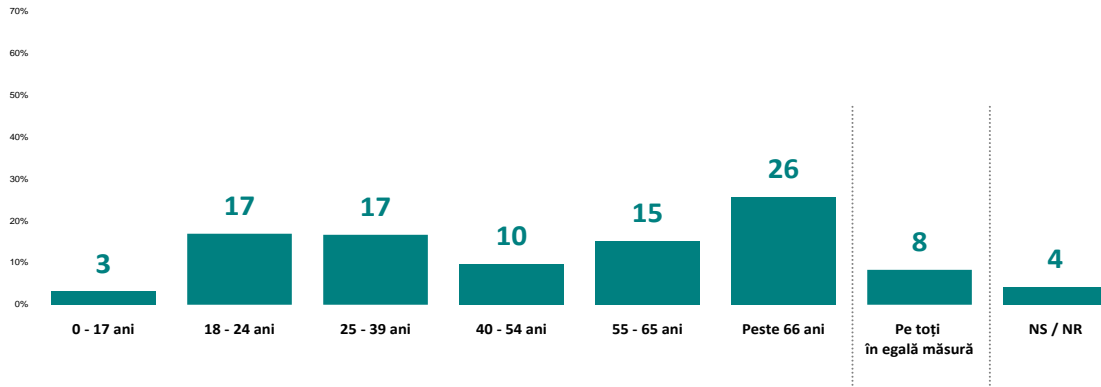
Dintre toate aceste categorii de oameni, pe cine credeți că afectează cel mai mult sărăcia în România?

Din compararea celor două diagrame se reconfirmă transferul sărăciei de la general la personal.

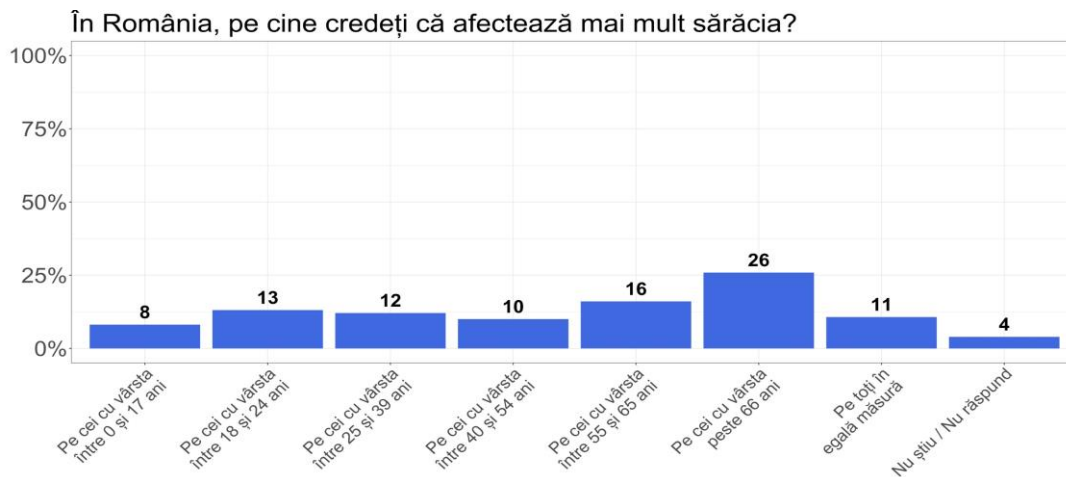
Q07

Q07. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe cei cu vârsta între...

În ce privește distribuția pe vârstă, se observă că persoanele peste 66 de ani sunt considerate ca fiind cel mai puternic afectate de sărăcie. În afara acestui segment, distribuția indică, normal, un minim în categoria 0-17 ani, dar și un maxim pe categoriile 18-39 de ani. Cu alte cuvinte, în România se consideră că abia după 40 de ani poți să speri la o viață ferită de sărăcie, dar această situație nu durează decât până la 60 de ani.

Acum un an, distribuția răspunsurilor arăta astfel:

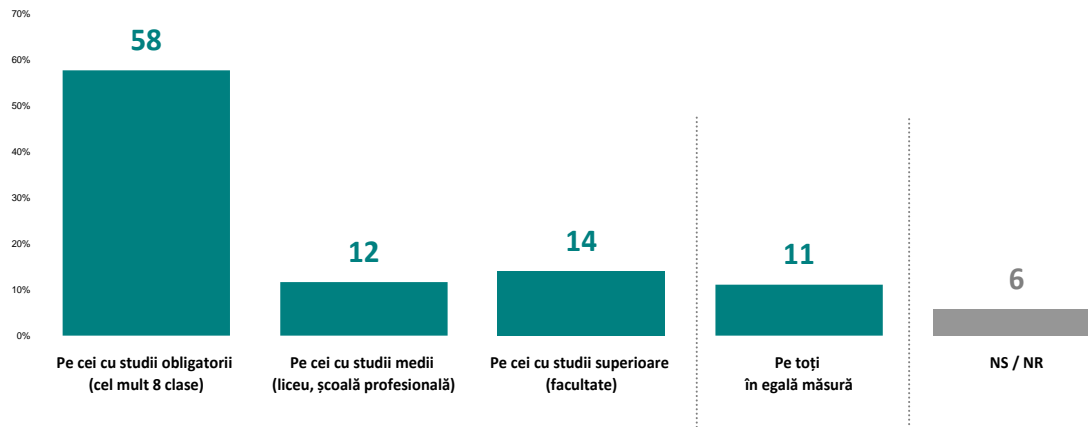

Se observă că, în timp ce aprecierea față de grupa de vârstă +66 a rămas la fel, opțiunea „pe toți în aceeași măsură” a scăzut, procentele migrând către grupe distincte: 18-24 și 25-39.

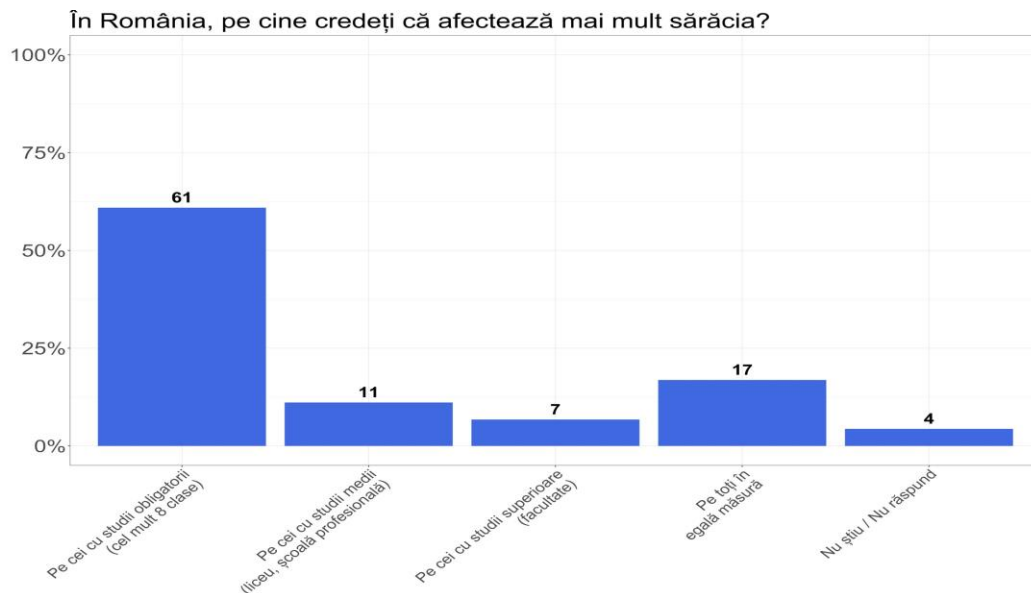
Q 08

Q08. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe cei cu studii obligatorii, medii sau superioare?

Respondenții consideră că sărăcia îi afectează categoric pe cei cu studii obligatorii (8 clase). Aceștia reprezintă 58% dintre răspunsuri, în vreme ce persoanele cu studii medii și superioare însumează doar 26% dintre răspunsuri. Este important de semnalat că la această întrebare avem un umăr ridicat de non-răspunsuri (6%).

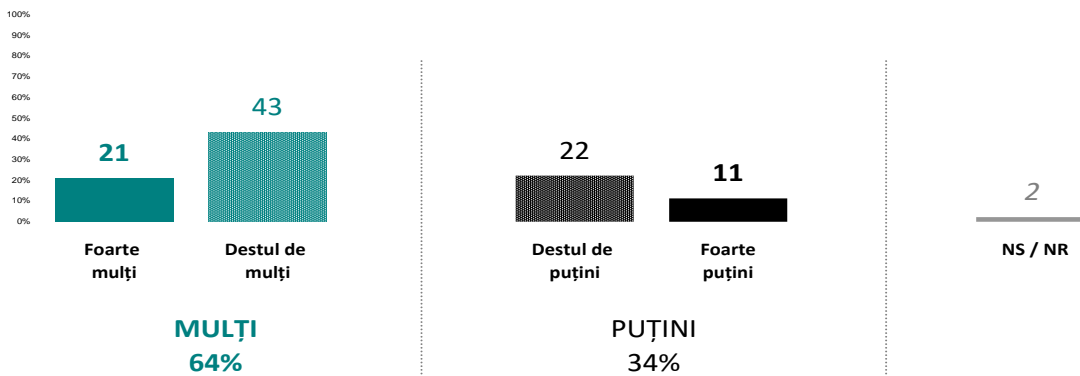

Dacă privim diagrama răspunsurilor din septembrie 2020, constatăm același fenomen care se vede și în cazul altor categorii socio-profesionale: sărăcia „migrează” de la situația percepției generale către grupe specifice. În cazul studiilor, este un semnal de alarmă că a crescut mult percepția sărăciei în rândul celor cu

studii medii și, mai ales, superioare. Asta arată că, pentru mulți români, școala a încetat să mai fie văzută ca un instrument de ascensiune socială.

Q 09

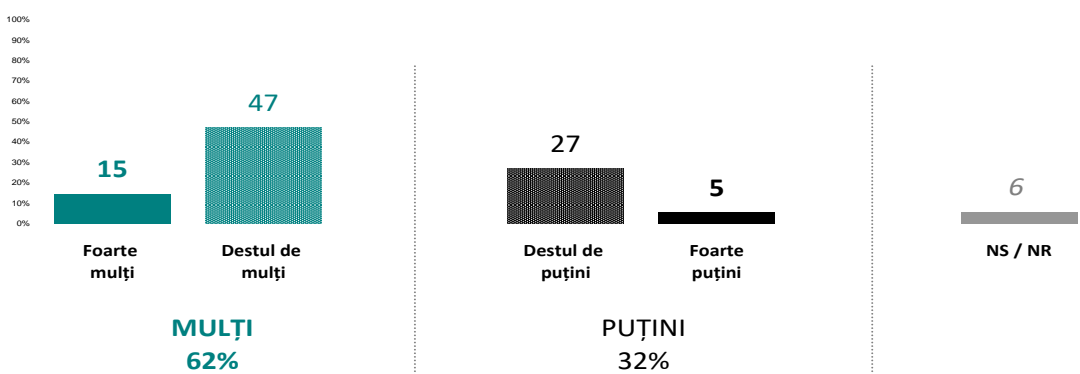
Q09. În comunitatea în care locuiți, considerați că sunt oameni săraci?

La întrebarea privind aprecierea sărăciei oamenilor în localitatea de reședință, 64% dintre respondenți apreciază că în localitate sunt mulți oameni săraci, în timp ce 34% consideră că sunt puțini oameni săraci. Distribuția răspunsurilor este de tip gaussian, iar raportul săraci/non-săraci este de 2/1.

Iată și distribuția răspunsurilor la momentul august 2020 (RD 06):

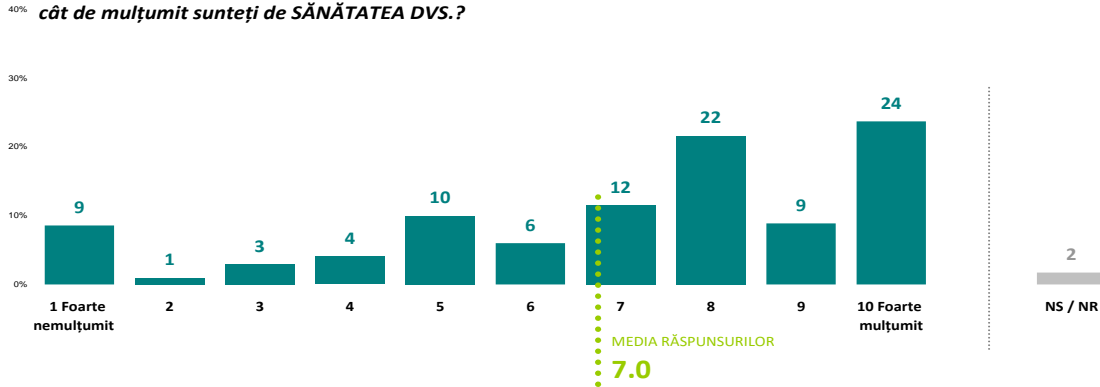
Q03. În comunitatea în care locuiți, considerați că sunt oameni săraci?

Cum era și firesc, prin prisma răspunsurilor anterioare, în septembrie 2021, există percepția creșterii numărului de săraci în localitatea de reședință.

Q10

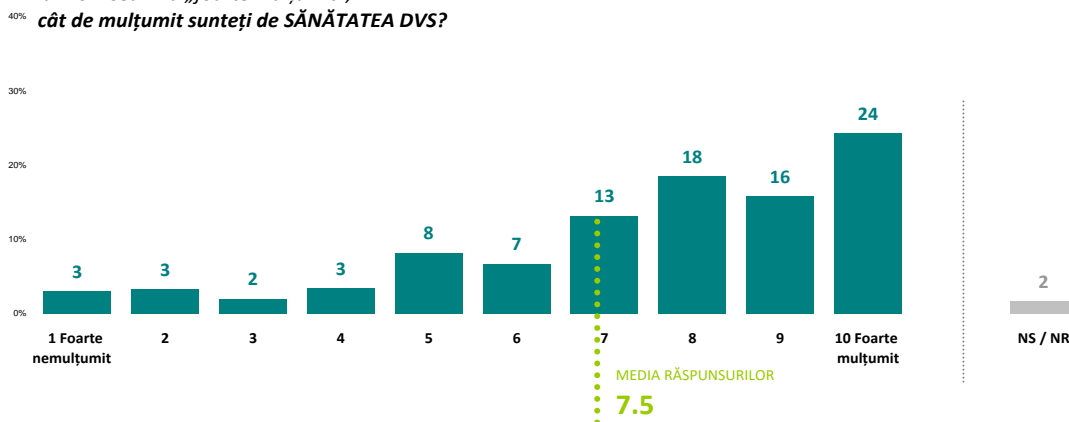
Q10. Pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă „foarte nemulțumit”, iar 10 înseamnă „foarte mulțumit”, cât de mulțumit sunteți de SĂNĂTATEA DVS.?

În ceea ce privește mulțumirea față de propria sănătate, se observă o distribuție foarte interesantă a răspunsurilor. În mod normal, o apreciere obiectivă ar trebui să ducă la o distribuție gaussiană, cu maximumul eventual deplasat spre dreapta față de valoarea 5. Se observă însă că maximumul este pentru valoarea 10, iar al doilea maximum este pentru valoarea 8. În același timp, sunt 9% răspunsuri pentru valoarea 1. Abaterea de la curba gaussiană înseamnă, de fapt, o apreciere subiectivă față de propria sănătate. Atât cei care se declară „foarte mulțumiți”, cât și cei care se declară „foarte nemulțumiți” exprimă în realitate, o dorință/necesitate proprie: cei foarte nemulțumiți consideră că ar trebui să fie mult mai sănătoși, iar cei foarte mulțumiți consideră că nu trebuie să fie bolnavi în actualele condiții.

Să comparăm situația cu răspunsurile la aceeași întrebare din august 2020:

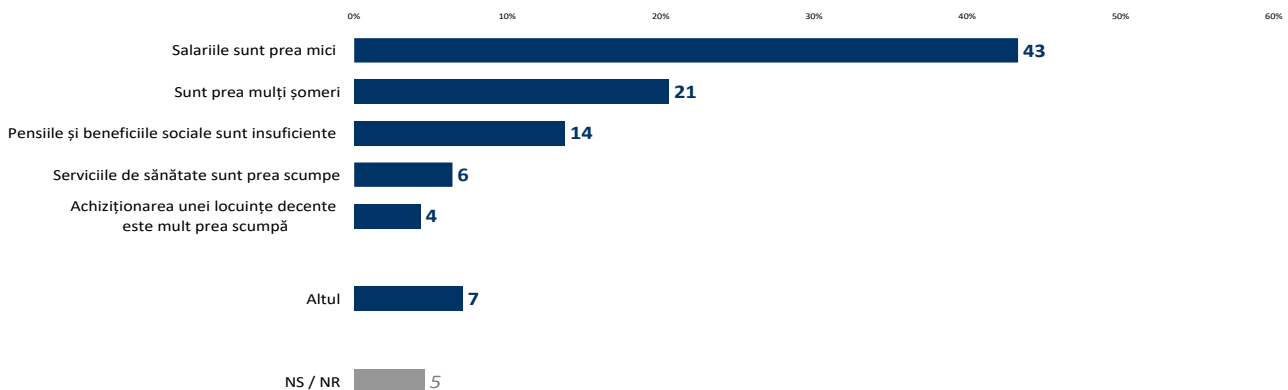
Q14. Pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă „foarte nemulțumit”, iar 10 înseamnă „foarte mulțumit”, cât de mulțumit sunteți de SĂNĂTATEA DVS.?

Se constată o scădere sensibilă a mediei răspunsurilor, de la 7,5 la 7,0 și, în același timp, o triplare a răspunsurilor de la valoarea 1, adică o criză în zona celor care sunt foarte nemulțumiți de propria stare de sănătate.

Q11

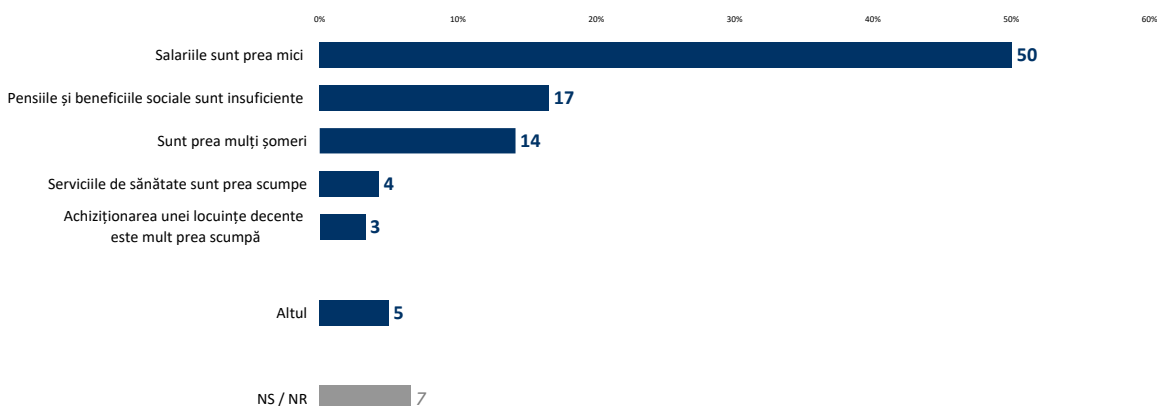
Q11. După părerea Dvs, care este cel mai important motiv SOCIAL pentru care oamenii sunt săraci în România, dintre următoarele?

Aprecierea respondenților referitoare la cauza socială a sărăciei în România este în procent de 43% legată de salariile prea mici. Dintre celelalte variante de răspuns se detașează șomajul, cu 21%. Însumate, aceste două cauze coincid procentual cu aprecierea referitoare la oamenii săraci.

Iată și răspunsurile din august 2020:

Q20. După părerea Dvs, care este cel mai important motiv SOCIAL pentru care oamenii sunt săraci în România, dintre următoarele?

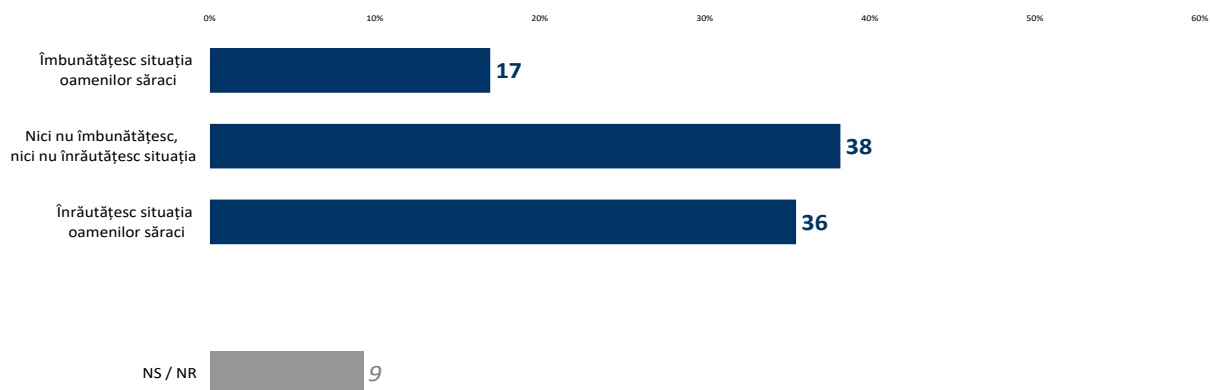

Este evident că, în anul care a trecut, am asistat la o contracție economică generatoare de sărăcie. Cauza „sunt prea mulți șomeri” a crescut cu 7 pp, ca și

nivelul salariilor, în schimb, procentele cauzelor legate de asistența socială au scăzut.

Q12

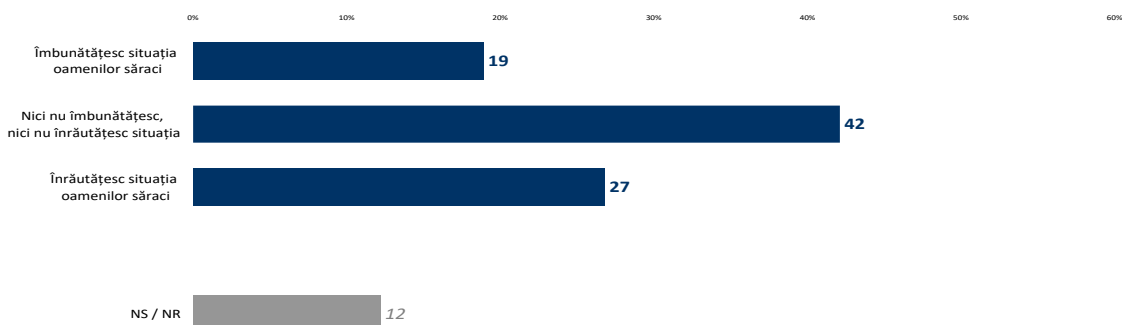
Q12. După părerea Dvs, considerați că în România implementarea politicilor publice și a programelor sociale îmbunătățesc sau nu situația oamenilor săraci?

Doar 17% dintre cei chestionați consideră că programele sociale și politicile publice îmbunătățesc situația oamenilor săraci. Un procent dublu (36%) este de părere că aceste programe, dimpotrivă, înrăutățesc situația oamenilor săraci. Răspunsurile la această întrebare arată că există o profundă neîncredere a oamenilor fie în conținutul programelor, fie în implementarea lor, fie în amândouă.

Iată situația de anul trecut (RD06):

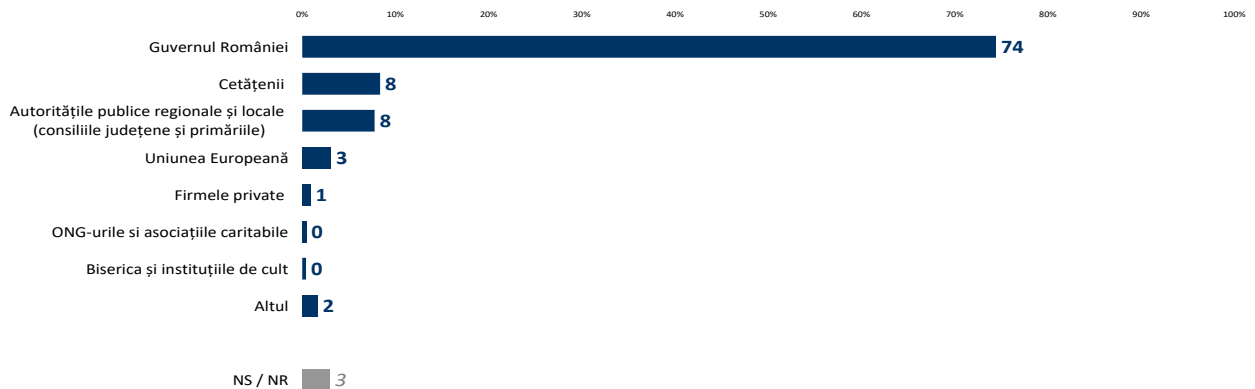
Q22. După părerea Dvs, considerați că în România implementarea politicilor publice și a programelor sociale îmbunătățesc sau nu situația oamenilor săraci?

Se confirmă, din nou, o percepție mai proastă asupra situației actuale. În cazul acestei întrebări, se observă că scepticismul/nemulțumirea față de politicile publice și aplicarea acestora a crescut pe seama celor care, anul trecut, se situau în categoria NS/NR. Este un semn de radicalizare a percepțiilor.

Q13

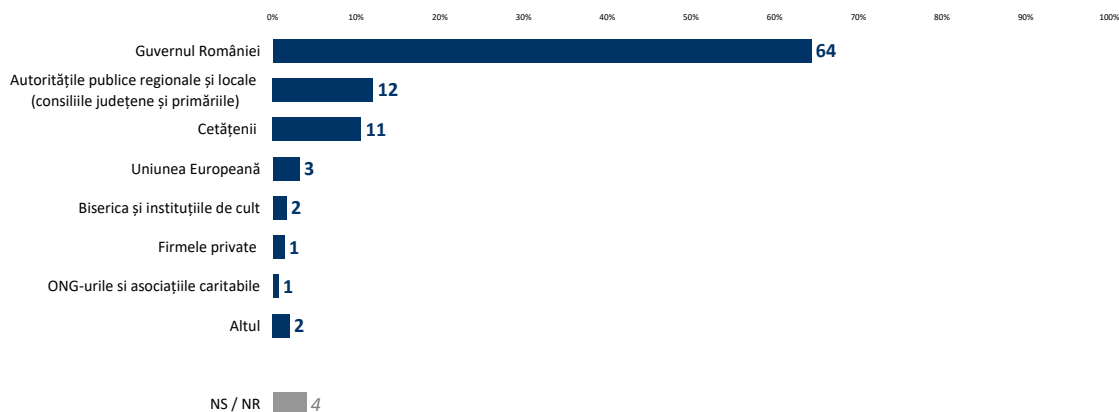
Q13. După părerea Dvs, cine ar trebui să fie principalul responsabil pentru combaterea sărăciei în România, dintre următorii?

Firește, 74% dintre respondenți indică guvernul ca principalul responsabil pentru combaterea sărăciei.

Iată răspunsurile de anul trecut (RD06):

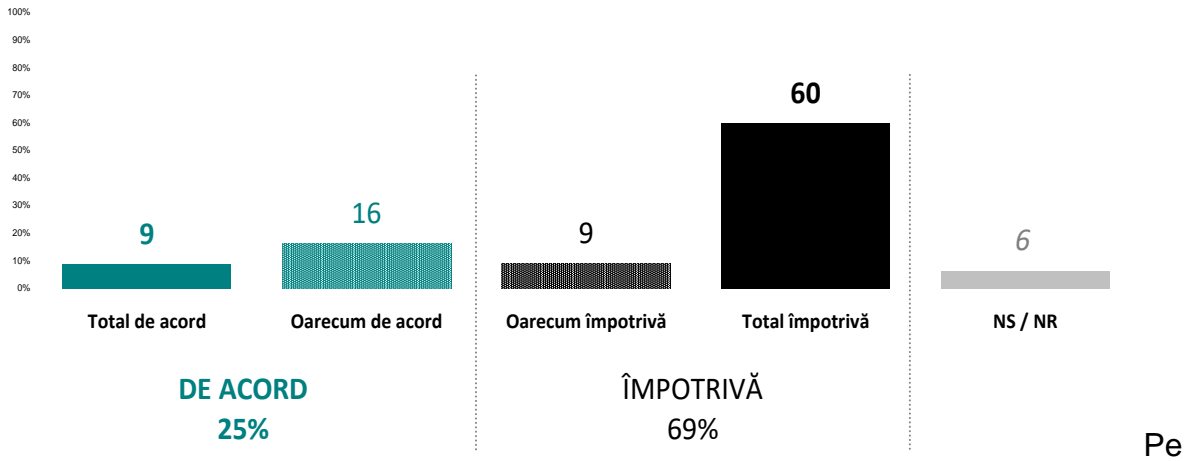
Q23. După părerea Dvs, cine ar trebui să fie principalul responsabil pentru combaterea sărăciei în România, dintre următorii?

După cum se observă, în 2021, responsabilizarea Guvernului a crescut cu 20 pp! Evoluția este, repetăm, îngrijorătoare pe termen lung.

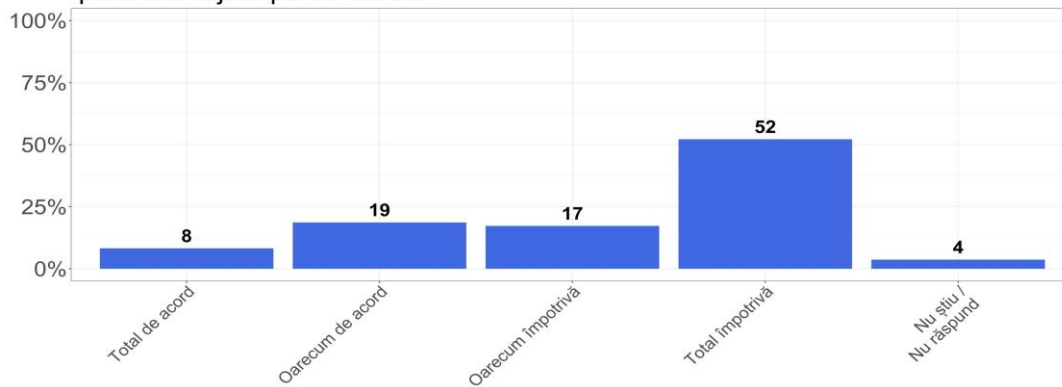
Q14

În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație?
Q14. „Statul român investește suficient de mult pentru a-i ajuta pe cei săraci”

Pe aceeași direcție a percepțiilor, 69% dintre respondenți consideră că statul român nu investește suficient de mult pentru a-i ajuta pe cei săraci, doar 25% consideră că statul se îngrijește suficient de săraci. Iată situația de anul trecut:

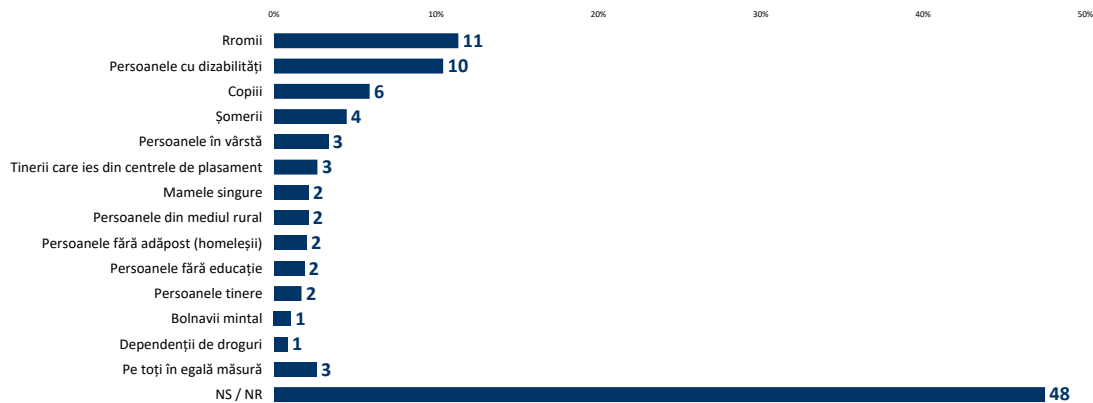
În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație:
Statul român investește suficient de mult pentru a-i ajuta pe cei săraci?

Se observă că, dacă facem suma categoriilor „acord” și „împotrivă”, sumele rămân aproape aceleași ca anul trecut, cu o ușoară creștere la „acord”. Apare, însă, o polarizare mare la „total împotrivă”. Chestiunea acțiunilor statului în ajutarea celor săraci tinde să devină un subiect de clivaj social.

Q15

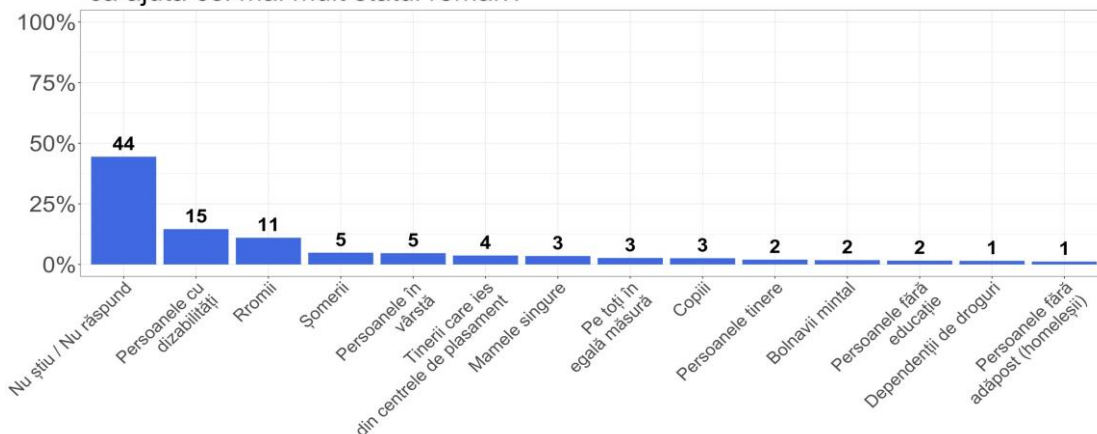
Q15. Dintre toate aceste categorii de oameni, pe cine credeți că ajută cel mai mult statul român?

Întrebarea Q15 sondează părerea față de categoriile defavorizate pe care le ajută statul român. După cum se vede, jumătate dintre cei chestionați nu au știut sau nu au răspuns la această întrebare. Dintre răspunsurile valide se detașează romii (11%), persoanele cu dizabilități (10%), copiii (6%) și șomerii (4%). Aceste răspunsuri reflectă o imagine deformată foarte probabil de discursul mediatic. Reportajele sau relatările despre romii care primesc ajutoare nemeritate sau investițiile care se fac pentru persoanele cu dizabilități sunt percepute exagerat. Ajutoarele pentru copii și șomeri sunt mult mai importante, dar ele sunt considerate cumva „normale”. Există un segment consistent al societății românești care este afectat de sărăcie și care crede că distribuția ajutoarelor sociale este incorectă.

Iată situația de anul trecut:

Dintre toate aceste categorii de oameni, pe cine credeți că ajută cel mai mult statul român?

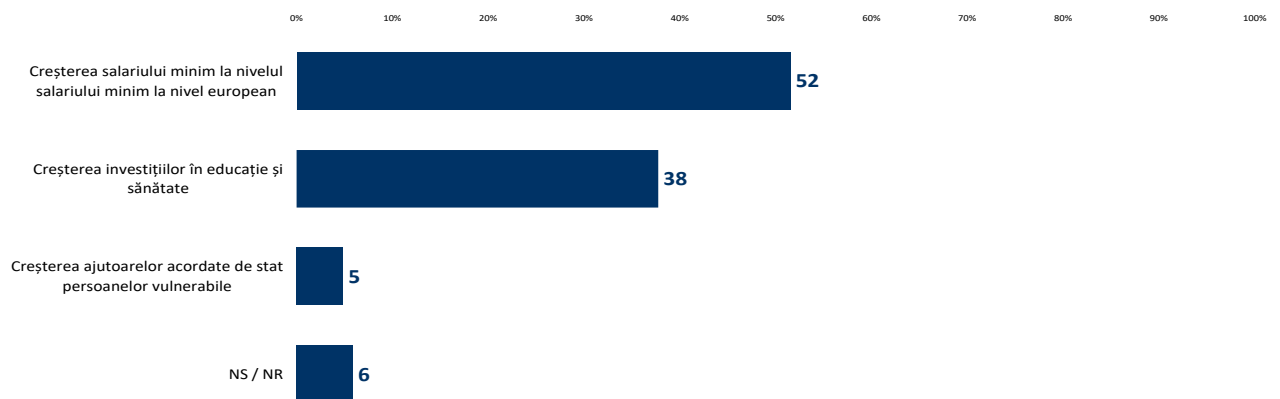

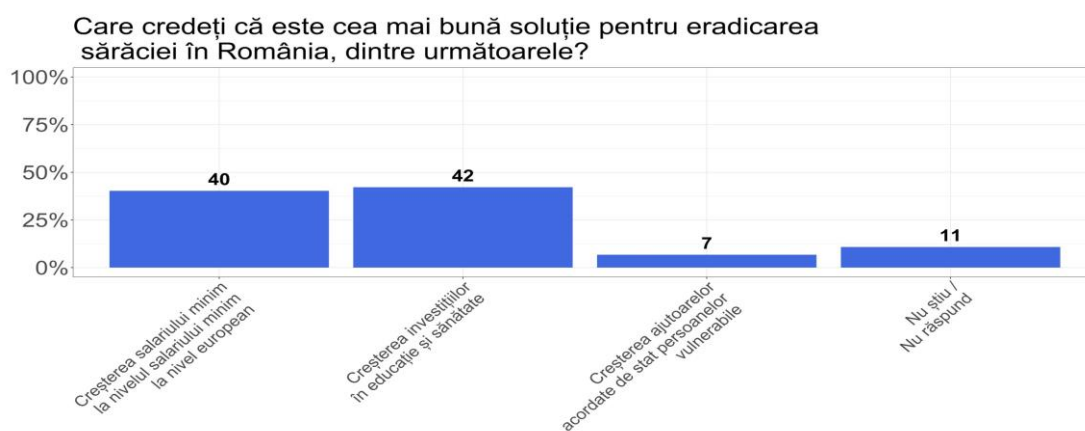
Compararea diagramelor întărește observațiile anterioare. În 2021, crește numărul non-răspunsurilor, adică există o proporție mai mare a respondenților care nu pot da un răspuns logic, rațional, când sunt puse în fața unei liste de opțiuni. Răspunsurile particularizate fie sunt consecința experienței directe, fie sunt emoționale. Faptul că, în 2021, romii sunt considerați cea mai asistată categorie din România reflectă frustrare și radicalizare.

Q16

Q16. Care credeți că este cea mai bună soluție pentru eradicarea sărăciei în România, dintre următoarele?

În privința celei mai bune soluții pentru eradicarea sărăciei, 52% dintre respondenți susțin creșterea salariului minim, iar 38% creșterea investițiilor în educație și sănătate. Doar 5% au indicat creșterea ajutoarelor acordate de stat.

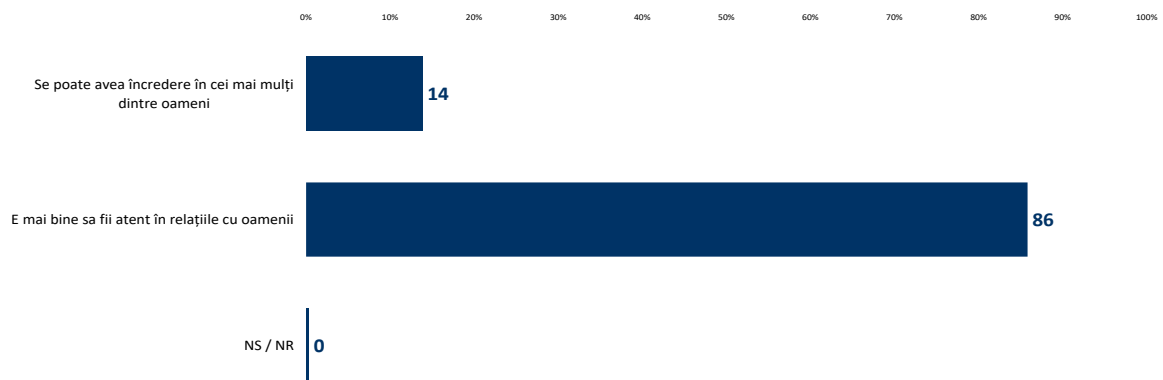

Comparația cu situația de anul trecut ne arată următoarele: a. scăderea procentului NS/NR; b. scăderea procentului celor care optează pentru ajutoare sociale; c.

creșterea masivă a procentului celor care optează pentru creșterea salariilor. Această dinamică, la rândul ei, arată o conștientizare, la nivelul respondenților, a unei situații generale de criză care nu poate fi depășită decât prin intervenția fermă a statului.

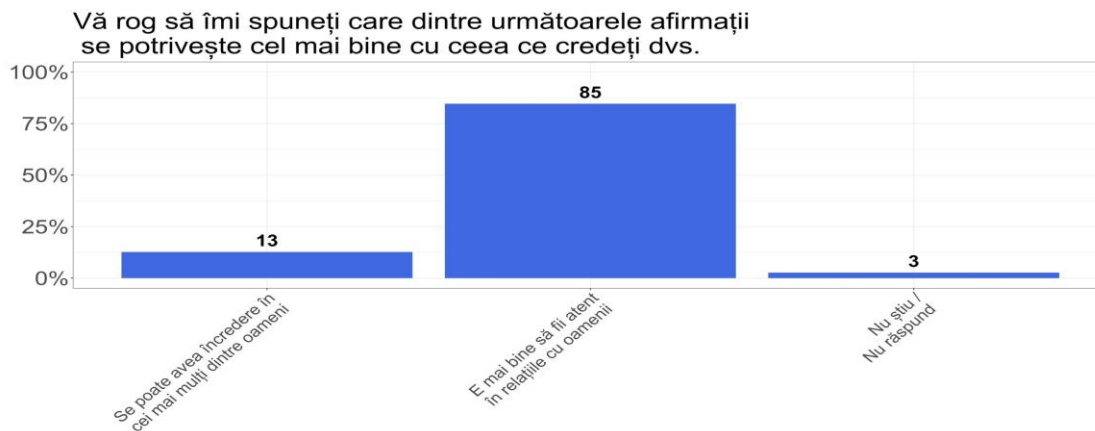
Q17

Q17. Vă rog să îmi spuneți care dintre următoarele afirmații se potrivește cel mai bine cu ceea ce credeți Dvs.

La întrebarea privind încrederea în ceilalți oameni 86% sunt de părere că e mai bine să fii atent în relațiile cu ceilalți oameni, în timp ce numai 14% sunt de părere că poți avea încredere în ceilalți.

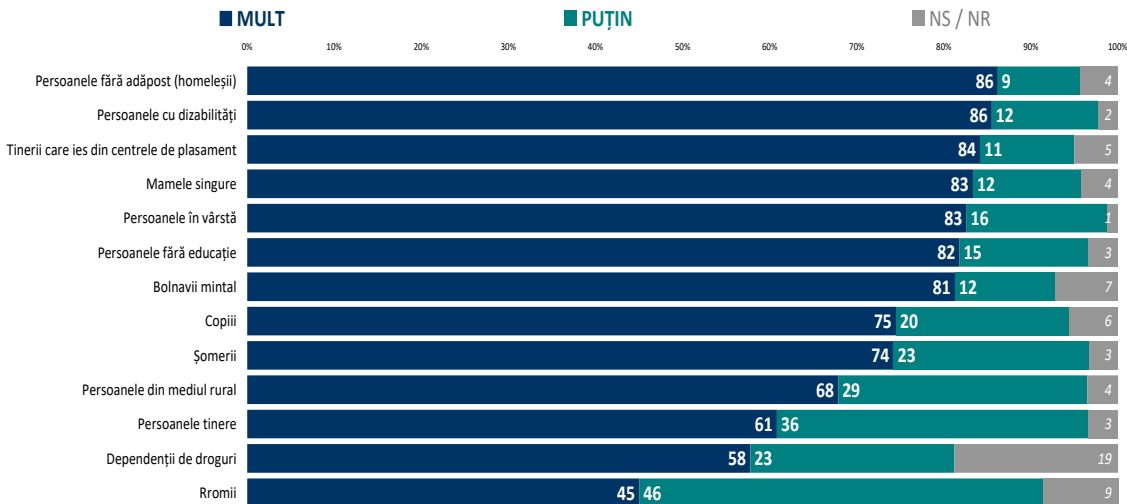
Situația este, practic, aceeași ca anul trecut, după cum se vede din diagrama de mai jos (RD07):

Q18-Q30

Q18 ... Q30. Cât de mult considerați că sunt expuse la riscul de sărăcie următoarele categorii de oameni?

SINTEZĂ POZITIV vs NEGATIV

Aceste întrebări evaluează riscul de sărăcie defalcat pe categorii sociale, așa cum este el perceput de respondenți. Se observă din graficul agregat trei categorii de segmente sociale. Prima este reprezentată de persoane care se află în dificultăți obiective, în ordine: persoane fără adăpost, persoanele cu dizabilități, tineri care ies din centrele de plasament mamele singure, persoanele în vârstă, persoanele fără educație și bolnavii mintal. Pentru aceste categorii se apreciază că riscul de sărăcie este mare și foarte mare, în proporție de peste 80%. O categorie intermediară e constituită din grupuri care, deși se află în situații dificile sunt apte de muncă sau au un sprijin din familie. În această categorie intră copiii, șomerii, persoanele din mediul rural și persoanele tinere. Pentru aceștia riscul sărăciei este situat între 75% și respectiv 61%. În fine, a treia categorie e reprezentată de două categorii respinse de nucleul societății românești și anume dependenții de droguri și romii. Pentru aceștia din urmă respondenții apreciază că riscul de sărăcie este mai mic de 50%.

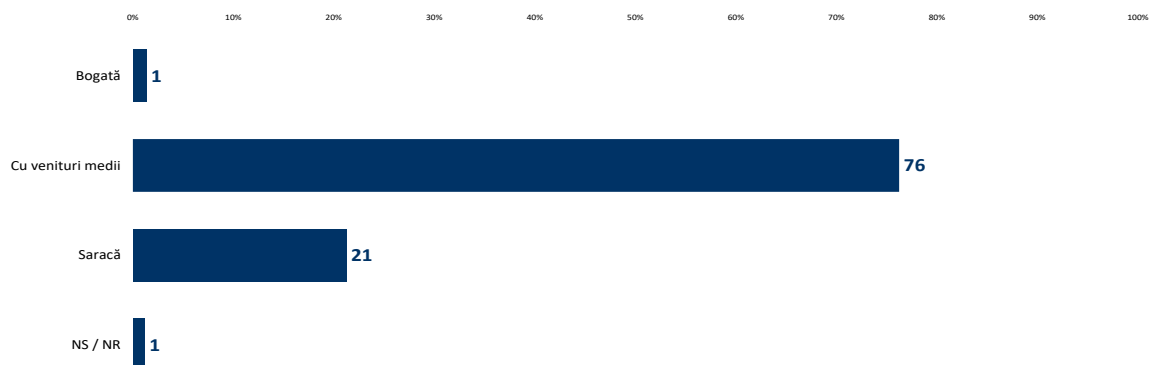
În septembrie 2020, situația se prezenta astfel: persoanele fără adăpost (93%), persoanele fără educație (91%), persoanele cu dizabilități (89%), persoanele în vârstă (87%), tinerii care ies din centrele de plasament (86%), mamele singure (85%), șomerii (81%), persoanele din mediul rural (75%), bolnavii mintal (75%), dependenții de droguri (71%), romii (49%).

Comparația relevă, în mod surprinzător, o scădere generală a percepției asupra riscului de sărăcie defalcat pe categorii sociale. Practic, în 2021, toate categoriile din

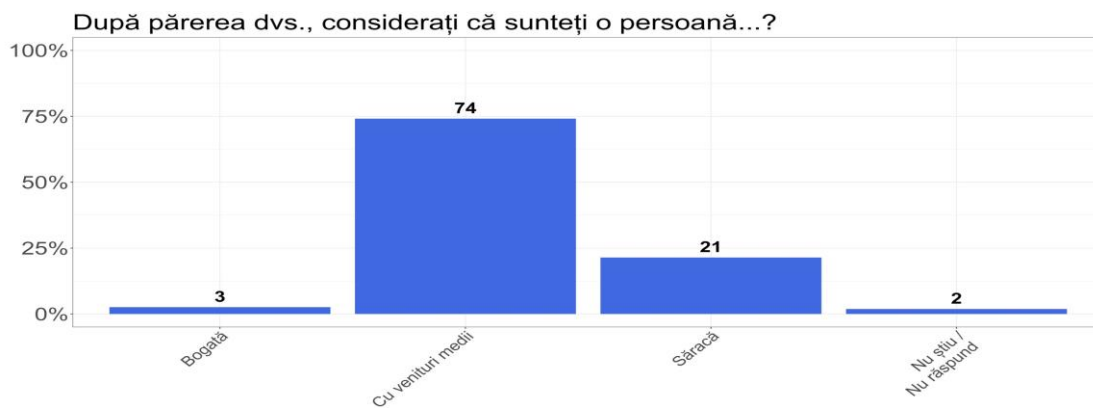
listă sunt percepute ca având un risc mai mic de sărăcie decât în 2020, deși, în marja de eroare, ordinea riscului se păstrează. Corelând cu răspunsurile anterioare, explicația este că respondenții sunt mai subiectivi în aprecieri, situația personală (mai) dificilă îi face mai puțin sensibili la situația altor categorii.

Q31

Q31. După părerea Dvs, considerați că sunteți o persoană...?

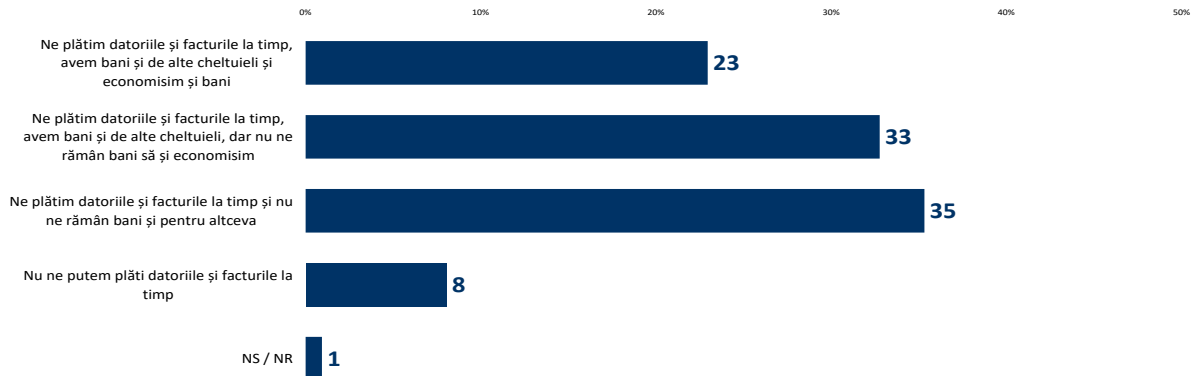
La întrebarea privind aprecierea situației materiale, 76% dintre respondenți se consideră cu „venituri medii”, 21% se consideră săraci și numai 1% se consideră bogați. Iată și diagrama din septembrie 2020:

După cum se observă, diagramele sunt, practic, identice. Creșterea procentului celor care se consideră „bogați” nu este semnificativă, întrucât a avut loc pe seama celor cu venituri medii.

Q32

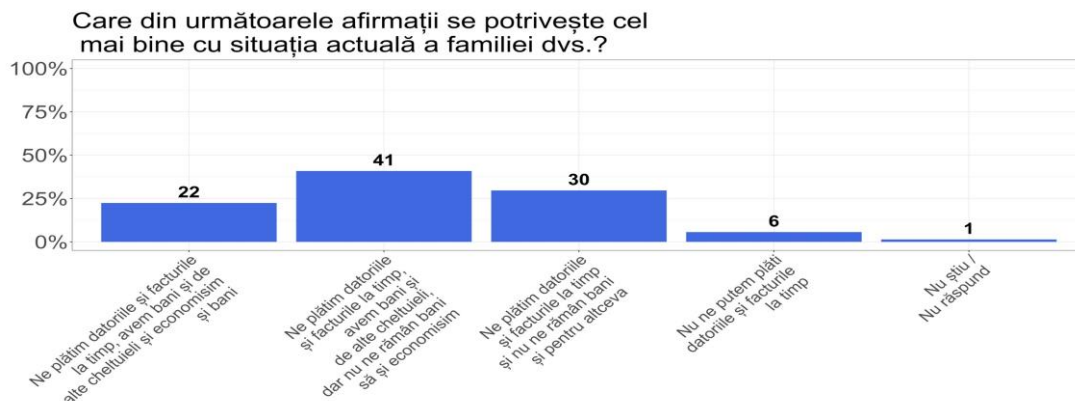
Q32. Care din următoarele afirmații se potrivește cel mai bine cu situația actuală a familiei Dvs?

Dacă întrebarea referitoare la aprecierea propriei situații conține anumite criterii clare, distribuția de la întrebarea Q31 se schimbă.

Astfel, 23% dintre respondenți au o situație materială bună întrucât se achită de toate cheltuielile și pot economisi bani. 33% dintre respondenți ar avea o situație medie, întrucât se achită de cheltuielile curente, dar nu economisesc, 35% sunt într-o situație de sărăcie relativă, întrucât afirmă că își pot plăti doar datoriile și facturile și nu mai au bani pentru alte cheltuieli, iar 8% se află într-o situație de sărăcie severă, afirmând că nu își pot plăti datoriile și facturile.

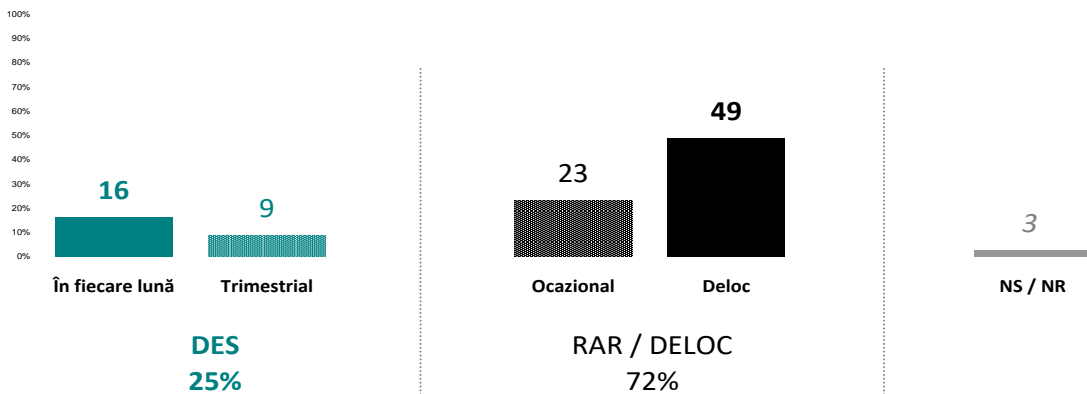
Iată și situația din septembrie 2020 (RD07):

Comparând cele două diagrame, se observă că, deși categoria celor înstăriți (care reușesc să economisească) a crescut puțin (de la 22 la 23%), categoria care ar putea fi descrisă ca nucleul „clasei mijlocii” a scăzut puternic (de la 41 la 33%) și au crescut semnificativ categoriile celor în risc de sărăcie (de la 30 la 35%) și a celor săraci (de la 6 la 8%).

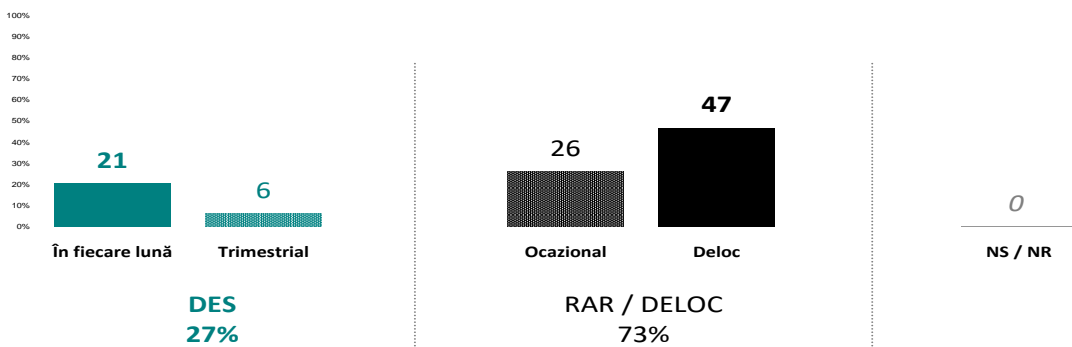
Q33

Q33. În ultimele 12 luni, cât de des ați reușit să economisiți bani?

25% dintre cei chestionați afirmă că în ultimul an au reușit să economisească bani, în timp ce 72% susțin că au economisit doar ocazional (23%) sau nu au economisit deloc (49%). Acest ultim procent este ceva mai mare decât suma celor care, la întrebarea Q32, afirmă că nu își pot plăti datoriile sau nu le rămân deloc bani după plata acestora.

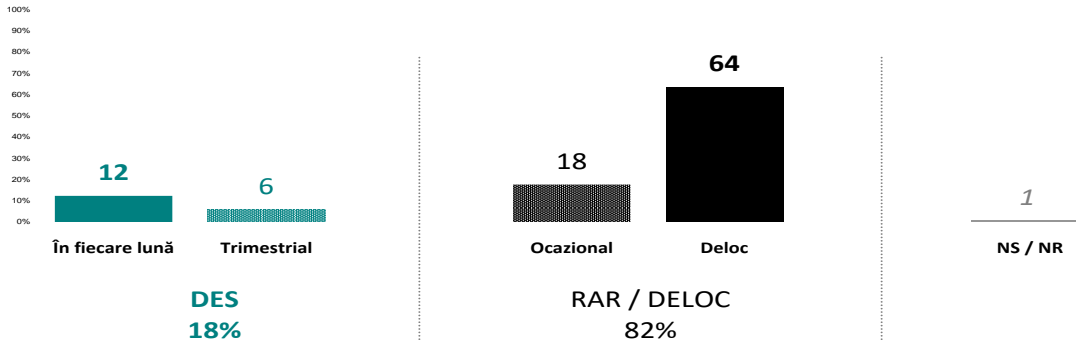
Q25. În ultimele 12 luni, cât de des ați reușit să economisiți bani?

Și comparația acestor diagrame indică o degradare a situației. Economisirea s-a deplasat de la „în fiecare lună” spre „trimestrial” și „ocazional”, iar categoria celor care nu au reușit să economisească „deloc” a crescut de la 47 la 49%, adică, practic, jumătate din populația României.

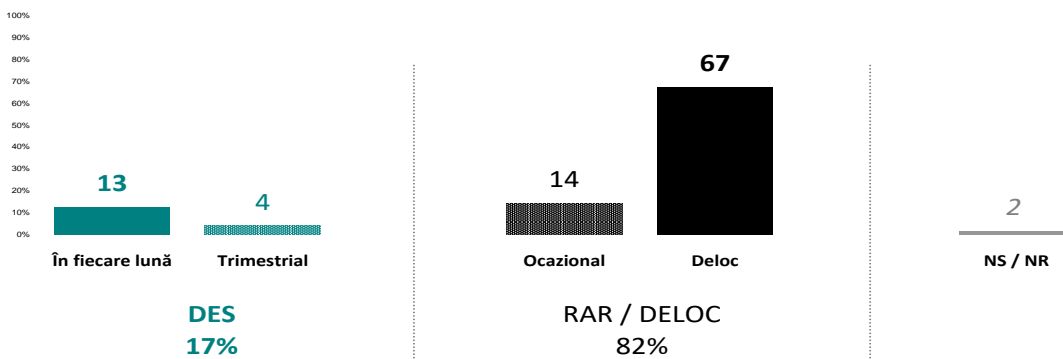
Q34

Q34. În ultimele 12 luni, cât de des ați fost nevoit să vă împrumutați pentru asigurarea traiului zilnic?

În privința recurgerii la împrumuturi pentru asigurarea traiului zilnic, 18% dintre respondenți afirmă că această situație li se întâmplă frecvent, în timp ce 82% consideră că li se întâmplă rar sau deloc. Iată diagrama din august 2020:

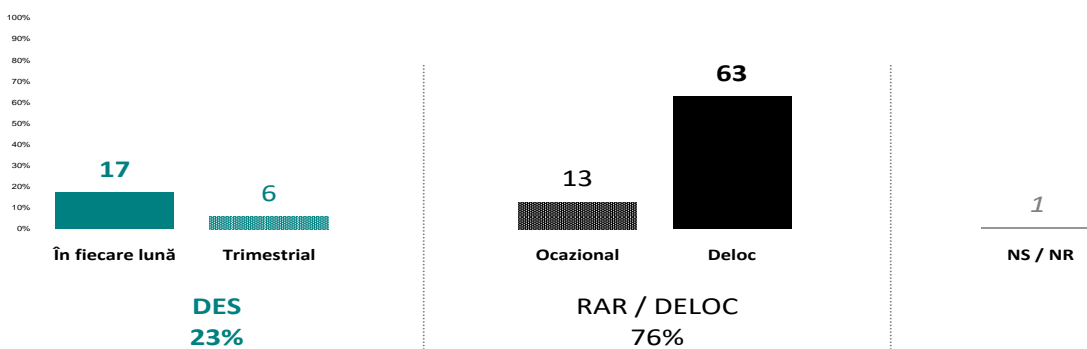
Q26. În ultimele 12 luni, cât de des ați fost nevoit să vă împrumutați pentru asigurarea traiului zilnic?

Se observă și aici o ușoară degradare a situației financiare a gospodăriilor. Recurgerea la împrumuturi trece de la „deloc” spre „ocazional”.

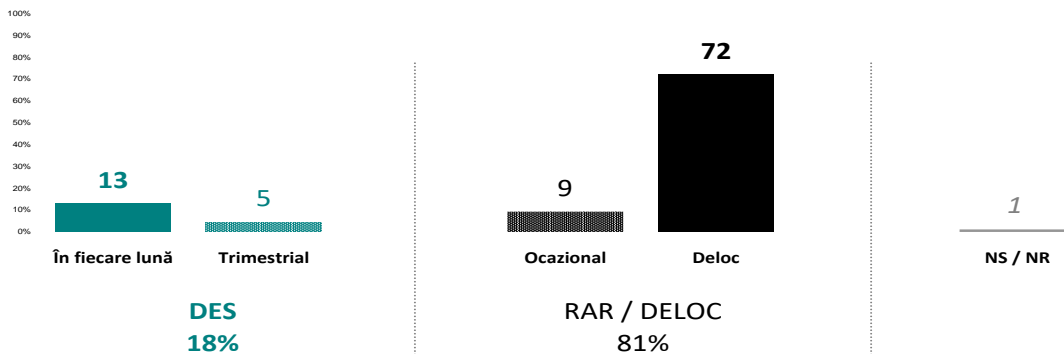
Q35

Q35. Aveți dificultăți să acoperiți financiar cheltuielile de întreținere a locuinței?

În privința acoperirii cheltuielilor de întreținere a locuinței, 23% dintre respondenți susțin că au dificultăți financiare, iar 76% afirmă că nu au asemenea dificultăți. Iată răspunsurile din august 2020:

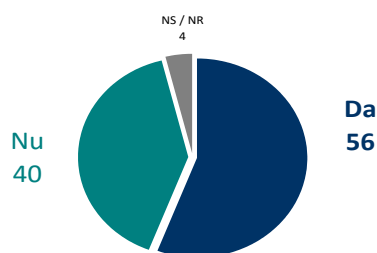
Q27. Aveți dificultăți să acoperiți financiar cheltuielile de întreținere a locuinței?

Comparația acestor diagrame arată că dificultățile financiare legate de întreținerea locuințelor au crescut semnificativ, pe toate palierele.

Q36

Q36. Gospodăria dumneavoastră poate să acopere o cheltuială neprevăzută de 450 lei din propriile sale resurse, fără a apela la ajutorul financiar al altor persoane, gospodării sau instituții?

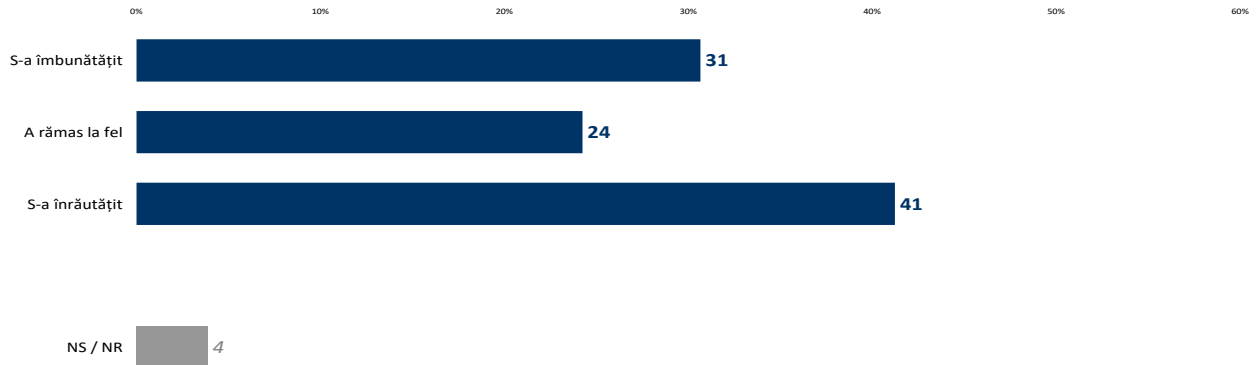

Este o întrebare standard care se referă la o cheltuială neprevăzută de 450 de lei (circa 100 euro, în momentul efectuării primei cercetări, în 2020). La această întrebare, 56% dintre respondenți au afirmat că pot face față din propriile resurse, fără a apela la ajutor, iar 40% au considerat că trebuie să apeleze la un ajutor extern. În august 2020, procentele au fost de 58%, respectiv 39%.

Q37

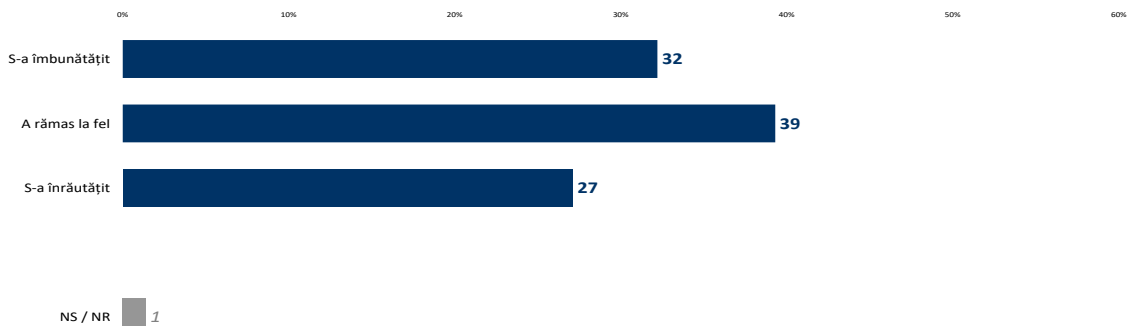

Q37. În ultimul an, considerați că situația economică a gospodăriei Dvs. s-a îmbunătățit sau s-a înrăutățit?

Dintre respondenți, 41% consideră că în ultimul an situația gospodăriei lor s-a înrăutățit, 24% consideră că a rămas la fel și 31% că s-a îmbunătățit. Se observă o polarizare a societății, în sensul că aproximativ o treime se evidențiază în mod constant ca fiind ieșită din sărăcie, în timp ce două treimi se află în continuare sub amenințarea sărăciei. Iată răspunsurile din august 2020:

Q30. În ultimul an, considerați că situația economică a gospodăriei Dvs. s-a îmbunătățit sau s-a înrăutățit?

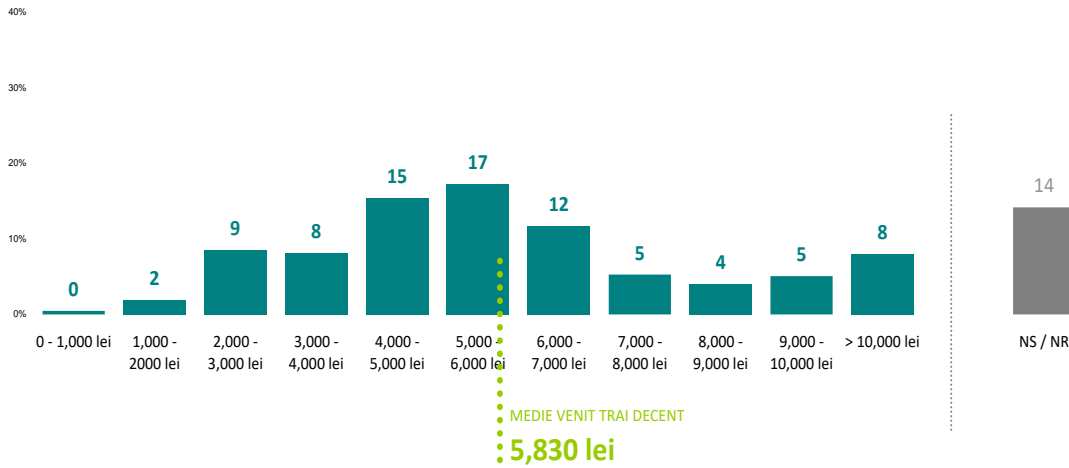
Se observă, și aici, o înrăutățire a situației.

Q38

Q38. Ce venit lunar ar fi necesar familiei Dvs pentru un trai decent?

LEI

RĂSPUNSURI SPONTANE, CATEGORIZATE ÎN DECILE

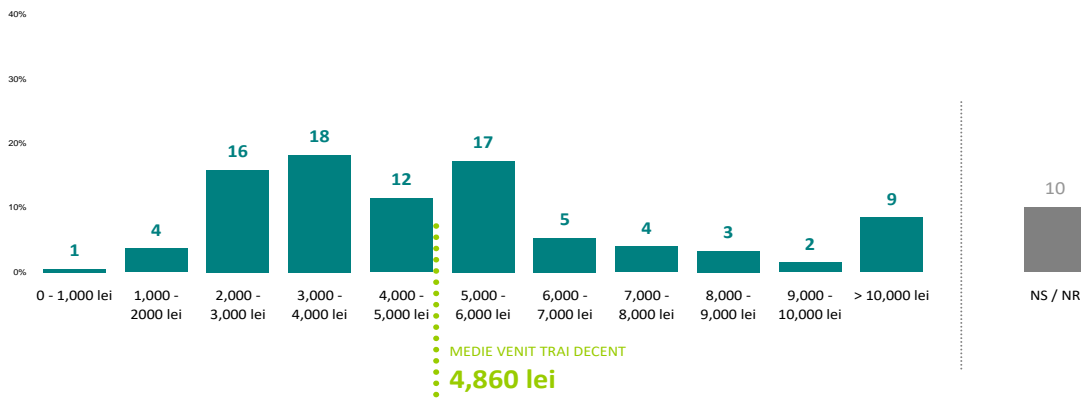

Distribuția răspunsurilor referitoare la venitul lunar la un trai decent se apropie de un profil gaussian, cu singura abatere în extremitatea superioară unde există un procentaj mai mare, dar care poate fi interpretat ca o cumulare a unor valori mai ridicate. Valoarea mediană cea mai mare, de 17%, corespunde unui venit cuprins între 5 și 6000 de lei. Iată rezultatele de anul trecut:

Q31. Ce venit lunar ar fi necesar familiei Dvs pentru un trai decent?

LEI

RĂSPUNSURI SPONTANE, CATEGORIZATE ÎN DECILE

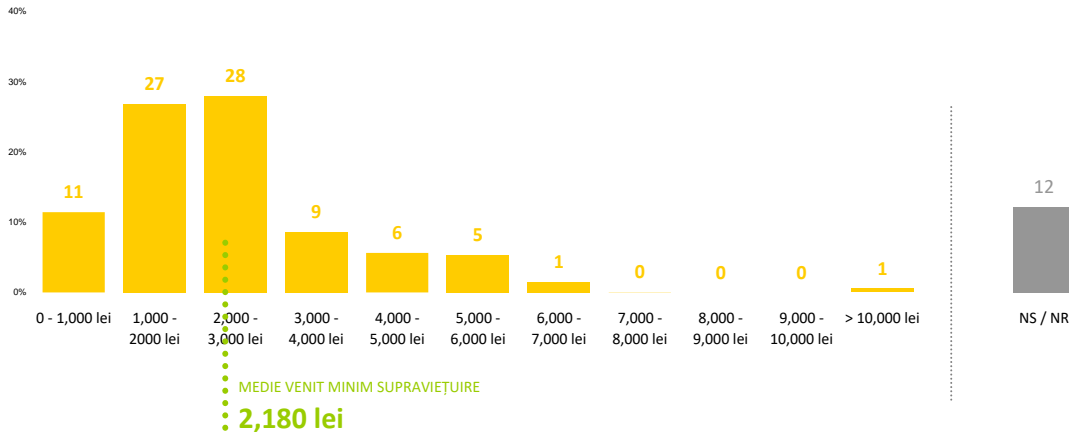

În 2021, suma medie percepută ca venit minim pentru un trai decent a crescut, față de 2020, cu aproape 1.000 de lei, adică, practic, cu 20%. Am putea numi această percepție, a scumpirii traiului decent, „inflație subiectivă”.

Q39

Q39. Și care ar fi venitul minim sub care familia Dvs nu ar putea supraviețui? LEI

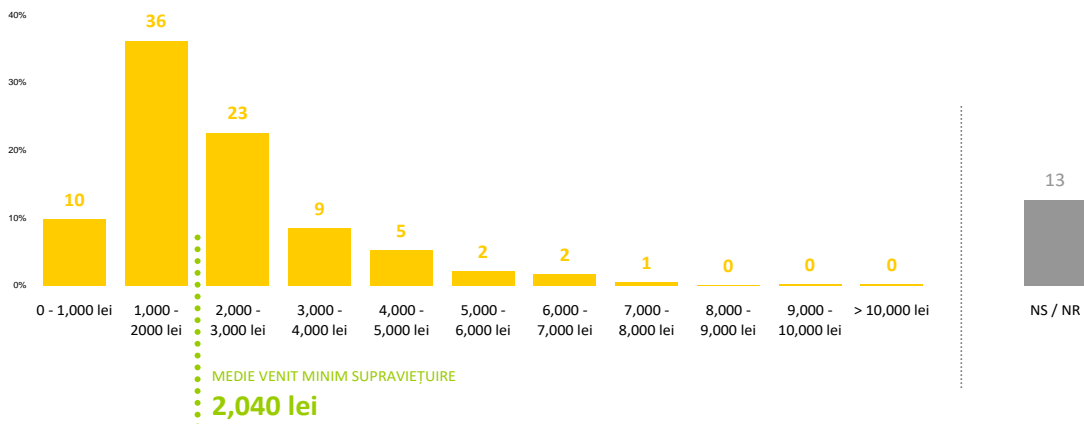
RĂSPUNSURI SPONTANE, CATEGORIZATE ÎN DECILE

Această întrebare sondează percepția asupra venitului minim de supraviețuire. Se observă că decilele cu cele mai mari procentaje sunt în extremitatea minimă, media agregată fiind de 2180 lei. Cu toate acestea, 11% dintre respondenți declară că pot supraviețui cu mai puțin de 1000 de lei pe lună (sărăcie extremă) și 27% că pot supraviețui cu un venit între 1000 și 2000 de lei pe lună (sărăcie relativă). Iată și situația de anul trecut:

Q32. Și care ar fi venitul minim sub care familia Dvs nu ar putea supraviețui? LEI

RĂSPUNSURI SPONTANE, CATEGORIZATE ÎN DECILE

Diferența dintre mediile venitului perceput ca minim pentru supraviețuire este, după cum se vede, de 140 de lei. Este de subliniat faptul că, în 2020, 46% dintre respondenți considerau că familia lor ar putea supraviețui cu mai puțin de 2000 de lei lunar, iar în 2021 acest procent s-a redus la 38%.

3. Concluzii

Reluarea, după un an, a cercetării principalilor indicatori asupra sărăciei a evidențiat următoarele:

- Anul care a trecut a adus o înrăutățire a percepțiilor privind sărăcia în România, pe toate direcțiile investigate.
- Planul general al percepției asupra sărăciei („sărăcia ne afectează pe toți, în aceeași măsură”) a s-a restrâns, crescând în schimb percepțiile asupra sărăciei „personalizate”, recunoscute pe categorii socio-profesionale.
- În acest sens, în momentul august 2021, a crescut percepția asupra riscului de sărăcie asociat unor categorii teoretic mai ferite de acest risc: tinerii între 25 și 35 de ani, persoanele cu studii superioare, persoanele din mediul urban.
- S-a accentuat percepția asupra cauzelor economice ale sărăciei: salariile prea mici și șomajul.
- S-a accentuat percepția asupra responsabilității majore a Guvernului față de problema sărăciei. Totodată, a scăzut încrederea în eficiența programelor și politicilor publice implementate de autorități.
- A crescut substanțial ceea ce putem numi „inflația subiectivă”, adică percepția asupra valorii medii a venitului lunar necesar pentru un trai decent.
- Se profilează un segment foarte îngust (2-3%) ale cărui venituri au crescut în această perioadă, în timp ce un procent masiv (circa 20%) a trecut din zona stabilă, în zona riscului de sărăcie. Bineînțeles, a crescut, proporțional, și segmentul celor săraci.
- Cauzele acestei evoluții sunt, categoric mult mai complexe decât poate să estimeze raportul de față. Avem, în primul rând, criza din sănătate, produsă de pandemia COVID-19, dar și o criză economică mondială care afectează și țara noastră. În fine, criza politică din toamna acestui an a accentuat nemulțumirea și a crescut pesimismul cetățenilor.